

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาขยะในเมืองไทยเป็นปัญหาโลกแตก เป็นเวลาหลายสิบปีที่เจ้าหน้าที่ทางราชการ หน่วยงานวิจัย สถาบันทางการศึกษา พยายามหาหนทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะล้นเมือง ไม่มีที่ใดยอมให้ก่อสร้างโรงกำจัดขยะใกล้ที่อยู่อาศัยของตนเอง ทำให้จึงเป็นเช่นนั้น ทั้งๆที่เสียงบประมาณตั้งมากมายพาเจ้าหน้าที่ไปดูงานที่ต่างประเทศ ใช้งบประมาณในการรณรงค์ ให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ มีเทคโนโลยีมากมายที่สามารถจะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ แต่ปัจจุบันยังไม่มีที่ไหนในประเทศไทย สามารถจัดการขยะได้อย่างครบวงจรเป็นที่พึงพอใจของคนทุกฝ่าย

ปี ๒๕๕๖ กรมควบคุมมลพิษสำรวจปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๗,๗๘๒ แห่ง พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยรวม ๒๖.๗๗ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๒ ล้านตัน โดยขยะมูลฝอยร้อยละ ๔๖ มาจากองค์กรบริหารส่วนตำบล(อบต.) ร้อยละ ๓๘ มาจากเทศบาล และร้อยละ ๑๖ มาจากกรุงเทพมหานครจากขยะมูลฝอยปริมาณ ๒๖.๗๗ ล้านตัน แบ่งเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบถูกต้อง จำนวน ๗.๒ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๗) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง ๑๙.๕ ล้านตัน (ร้อยละ ๗๓) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้เก็บขนทำให้ตกค้างในพื้นที่ ๗.๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๘) และปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ๕.๑ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๙) ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม ๒,๔๙๐ แห่ง แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องเพียง ๔๖๖ แห่งเท่านั้นหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๘๑ นั้นเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่แบบถูกต้อง เช่น เทกองกลางแจ้ง เผาในที่โล่ง ลักลอบทิ้ง ฯลฯ ดังนั้นในปี ๒๕๕๖ ประเทศไทยจึงมีขยะมูลฝอยสะสม ๑๙.๕ ล้านตัน จังหวัดของไทยมีปัญหาวิกฤติเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย โดย ๒๐ อันดับแรกที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ สงขลา สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ราชบุรี เพชรบุรี แพร่ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา ระนอง นครพนม ปัตตานี ฉะเชิงเทรา ร้อยเอ็ด ลพบุรี อ่างทอง ขอนแก่น บุรีรัมย์ และชุมพร ตามลำดับและจังหวัดที่มีปัญหาขยะมูลฝอยสะสม ๒๐ อันดับแรก ได้แก่ สงขลา สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครศรีธรรมราช เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี ราชบุรี ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา ปราจีนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี นครราชสีมา ลำปาง แพร่ ลพบุรี ชัยนาท นครปฐม เพชรบูรณ์ และระนองตามลำดับ^๑

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่รายงานว่า การแก้ไขปัญหาเรื่องขยะของเสียอันตรายจากชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัดแพร่ จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไข จากข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๘๔ แห่ง พบว่าจังหวัดแพร่ มีปริมาณขยะ

^๑ไทยพับลิก้า, **กล้าพูดความจริง : สถานการณ์ขยะของไทย วิกฤติขยะ ๒๖ล้านตัน**, (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://thaipublica.org/๒๐๑๔/๐๙/thailands-garbage-crisis/> (๒ กันยายน ๒๕๕๖).

มูลฝอย จำนวน ๔๔๒ ตันต่อวัน มีการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง เช่น เทกอง เผากลางแจ้ง จำนวน ๒๙๘ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๖๗ และมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๑๔๔ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ปัจจุบันจังหวัดแพร่มีปริมาณขยะสะสม กว่า ๓๖,๕๐๐ ตันจาก ๕๒ อปท. ที่มีทั้งขยะในสถานที่กำจัดที่ไม่ถูกต้อง ในขณะที่อีก ๓๒ อปท. ไม่มีทั้งขยะ ใช้วิธีกำจัดขยะโดยให้ชาวบ้านจัดการกันเองจากการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นและความพร้อมในการระงับเหตุไฟไหม้บริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย พบว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ในหลายแห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งหลายแห่งมีการจ้างเอกชนดำเนินการ ซึ่งผลจากการลงพื้นที่บ่อขยะเอกชน พบว่าไม่มีการฝังกลบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น แหล่งกำเนิดของเชื้อโรค แมลงและสัตว์นำโรค การปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ กลิ่นเหม็นและถ้ามีการเผา จะทำให้เกิดมลพิษหมอกควัน เป็นต้นผลกระทบที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดแพร่ สมควรอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนในจังหวัดต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขโดยเร่งด่วน ตลอดจนประชาชนในทุกพื้นที่ต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นี้ ทุกครัวเรือนต้องให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดตามท้องถนน แม่น้ำลำธาร พื้นที่ป่าหรือที่สาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแม้มีการจ้างเหมาให้เอกชนดำเนินการ ก็ต้องมีการติดตามควบคุมกำกับ ให้ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาการเช่นเดียวกันหากทุกคนในสังคมให้ความสำคัญกับปัญหาขยะและมลพิษที่เกิดขึ้น และร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาขยะอย่างจริงจัง โดยปฏิบัติให้เป็นปกตินิสัยอย่างต่อเนื่อง เชื่อได้ว่า จังหวัดแพร่ จะหลุดพ้นจากจังหวัดที่มีปัญหาในการจัดการขยะลำดับที่ ๘ ของประเทศ^๒

ในปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา เทศบาลตำบลบ้านเวียง ร่วมกับ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเวียง จำนวน ๑๔ หมู่ ร่วมกันริเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะล้นชุมชน และไม่มีที่กำจัดขยะ โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน วัด โรงเรียน ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร แผงลอย รมรงค์ให้ความรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้ง จัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน ควบคุมการสร้างจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จนเกิดหมู่บ้านต้นแบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในตำบลบ้านเวียง จำนวน ๑ หมู่บ้านคือ บ้านอ้อย หมู่ ๑ ตำบลบ้านเวียงตามหนังสือที่ ทส ๐๓๐๔/ว๓๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่องขอแจ้งมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และแผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤติที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหากาจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องและตกค้างสะสมดังนั้น งานส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านเวียง ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการตามนโยบายการบริหารจัดการขยะในชุมชนของภาครัฐภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ได้กำหนดให้มีการจัดการขยะในรูปแบบของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นให้ระบบบริหารจัดการขยะในชุมชนครบวงจร ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะจนถึงการกำจัดขยะขั้นสุดท้ายและให้ความสำคัญต่อการนำขยะที่มีศักยภาพกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

^๒จริฎา สมลังคาม, “จังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่มีปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยลำดับที่ ๘ ของประเทศ”, NNTกรมประชาสัมพันธ์, (๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗).

โดยระบบการบริหารมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชน ภายใต้โครงการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยเชิงรุก ตำบลบ้านเวียง ประจำปี ๒๕๕๘ ขึ้น เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะที่มีประสิทธิภาพและป้องกันปัญหาการเกิดมลพิษที่จะเกิดขึ้นในอนาคต^๓

จากการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลพบว่า ข้อกำหนดงาน (Terms Of Reference) งานเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง ได้จัดทำโครงการจ้างเหมาเอกชนดำเนินการเก็บ และกำจัดขยะมูลฝอยหมู่ที่ ๑-๑๔ ภายในเขตเทศบาลตำบลบ้านเวียง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลตำบลบ้านเวียง เนื่องจากปัจจุบันจำนวนขยะมูลฝอย ได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ข้อ ๘ การปฏิบัติงาน ในลักษณะที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ผู้รับจ้างจะต้องควบคุมดูแลมิให้การดำเนินงานเก็บขยะมูลฝอยในลักษณะที่ไม่ปลอดภัยต่อการทำงานหรือก่อให้เกิดรำคาญหรือทำให้เกิดความเสียหาย ต่อทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้ใช้บริการหรือทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ให้บริการ อาทิเช่น โยนหรือการกระแทกภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ไม่เก็บกวาดเศษมูลฝอยที่ตกอยู่รอบภาชนะรองรับและการกระทำอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันนี้ เป็นต้นหากพบว่าการปฏิบัติงานในลักษณะที่ไม่เหมาะสมตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ให้ผู้รับจ้างดำเนินการมาตรการตักเตือนและลงโทษพนักงานที่กระทำการดังกล่าว โดยเทศบาลตำบลบ้านเวียงอาจสั่งการให้เปลี่ยนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานนั้นได้ตามความเหมาะสม แสดงให้เห็นถึงปัญหาเร่งด่วนทั้งเทศบาลและประชาชนในพื้นที่จะต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหามลพิษร่วมกัน ก่อนที่จะทำให้เทศบาลต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายงบประมาณในส่วนนี้มากขึ้น ทั้งนี้ทุกฝ่ายจะต้องมีการประสานงานกัน ร่วมคิด ร่วมทำร่วมวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อลดรายจ่ายของเทศบาลลงทั้งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งภาคประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า การทำงานทุกประเภทซึ่งผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ด้วยสิ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท” ซึ่งหลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วยหลักธรรม ๔ ประการ ถือเป็นคำสอนที่มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนรากฐานแห่งความสำเร็จตามประสงค์ เป็นหลักคำสอนที่เน้นความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานงาน ความหมายอีกนัยหนึ่งของหลักอิทธิบาท ๔ คือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ความพอใจ คือต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป ๒) วิริยะ ความเพียร คือขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย ๓) จิตตะ ความคิดมุ่งมั่น คือตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาใจจดใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอย อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ๔) วิมังสา ความไตร่ตรองหรือทบทวน คือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ หาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง หากนำคำสอนของหลักอิทธิบาท ๔

^๓เทศบาลตำบลเวียง, งานเก็บขยะมูลฝอย, (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.banwiang.go.th/web/?mod=news&page=view&news_id=๔๗ (๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘).

^๔เทศบาลตำบลบ้านเวียง, งานเก็บขยะมูลฝอย, (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.banwiang.go.th/web/?mod=news&page=view&news_id=๔๗ (๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘).

มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน^๕

ดังนั้นจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามความประสงค์ของเทศบาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาล ๔ เข้ามาช่วยเสริมให้กับประชาชน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลให้มีจิตสำนึกร่วมกันและมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเทศบาลต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับการจัดการขยะมูลฝอยเชิงหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ควรเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก อิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่มีอะไรบ้าง

๑.๓.๔ เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากหลักธรรมในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๕พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๐.

พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มณีกาย มหาวรรค^๖ และแนวคิดหลักอิทธิบาท ๔ ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)^๗ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านฉันทะ ๒) ด้านวิริยะ ๓) ด้านจิตตะ ๔) ด้านวิมังสา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ

๒. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านฉันทะ ๒) ด้านวิริยะ ๓) ด้านจิตตะ ๔) ด้านวิมังสา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๗,๔๒๐ คน^๘

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน

๑.๔.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการ

ผู้วิจัยทำการศึกษาดังตั้ง ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๕๙ รวม ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

^๖ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๘๗/๒๑๙.

^๗พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๔๖, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๕), หน้า ๔๐.

^๘เทศบาลตำบลบ้านเวียง, [ออนไลน์].อ้างแล้ว.

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลัก
 อิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
 ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ดังนี้

๑.๖.๑ การจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์กรซึ่งมีลำดับการทำงาน
 เป็นขั้นตอนมีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์
 ต่างๆเป็นการดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร
 (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุ
 วัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่นๆ

๑.๖.๒ การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง หลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
 กับการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอย การเก็บกัก การรวบรวมมูลฝอย การขนถ่าย และการขนส่ง
 การแปลงรูปเพื่อการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และการกำจัดมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงประโยชน์
 สูงสุดในทางสุขอนามัย ทัศนียภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการยอมรับทางสังคม

๑.๖.๓ อิทธิบาท๔ คือ คือ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำการงาน
 หรือการอาชีพ ประการแรก อิทธิบาท แปลความว่า ทางแห่งความสำเร็จ กล่าวคือ ข้อปฏิบัติให้บรรลุ
 ความสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพนั่นเอง^๙ ประกอบด้วย

๑) ฉันทะ : รักงาน (การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) คือ มีใจรัก พอใจ จะทำสิ่ง
 นั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มีใช้สักว่าทำพอให้เสร็จๆ
 หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร

๒) วิริยะ : สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) คือ พากเพียร
 ทำ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง
 ไม่ทอดถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ

๓) จิตตะ : ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) คือ เอาจิตฝึกฝน
 ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอย ใช้ความคิดใน
 เรื่องนั้นบ่อยๆเสมอๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ

๔) วิมังสา : ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข)
 ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่ง
 หย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง
 เป็นต้น

๑.๖.๔ เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่
 รวมถึงบุคลากรต่างๆอาทิเช่นข้าราชการ พนักงานประจำ ลูกจ้าง รวมถึงประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขต
 เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

^๙พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ขยมงคล), ความสำเร็จ หลักธรรมสู่ความสำเร็จและสันติสุข,
 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๕), หน้า ๙.

๑.๖.๕ เจ้าหน้าที่ หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างภารกิจ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

๑.๗ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบถึงการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

๑.๗.๔ ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาในการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่